

DET KONGELIGE FORNYINGS-
ADMINISTRASJONS- OG KIRKEDEPARTEMENTET

BARNE-, LIKESTILLINGS- OG
INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

Arkivkode: 420
25/5-10
Saksnr: 2010/01317-048

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
201001317- /AAN

Vår referanse
201000979-/NZM

Dato
20.05.2010

Høring – NOU 2009: 21 Adopsjon – til barnets beste

Vi viser til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets brev av 19.02.2010 om ovennevnte.

Adopsjon forutsetter behandling av svært sensitive personopplysninger, og Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet (FAD) har i den forbindelse enkelte personvern bemerkninger.

I kap. 3.4.2. slår utvalget fast at det er behov for et klarere hjemmelsgrunnlag for å kunne kreve opplysninger fra søkerne, og at hjemmelsgrunnlaget i for stor grad er knyttet til samtykke fra søker. Innen personvernlæren står selvbestemmelse sentralt – enkeltindividet skal selv ha mulighet til å bestemme over bruken av egne opplysninger. I enkelte tilfeller er det vanskelig eller umulig å avgi det nødvendige samtykket som er definert som en "frivillig, uttrykkelig og informert erklæring fra den registrerte om at han eller hun godtar behandling av opplysninger om seg selv", jf. personopplysningsloven § 2 nr. 7. Under enkelte omstendigheter kan det stilles spørsmål ved samtykkets frivillighet. I adopsjonssaker vil søkeren ha så stor interesse i å få medhold i sin søknad at det her lett vil være en ubalansert maktfordeling i adopsjonsmyndighetenes favør, noe som innebærer at det kan være vanskelig å avgi et frivillig samtykke. Dersom det ikke samtykkes i behandling av de aktuelle opplysningene, vil dette kunne bli brukt mot søkeren i avgjørelsen av adopsjonssaken. Et slikt samtykke er etter FADs vurdering ikke avgitt frivillig, og grenser mot å være et vilkår fremfor et samtykke. En klar lovgivning for innhenting og behandling av opplysningene vil gi søkeren større rettssikkerhet, og være et mer tilfredsstillende behandlingsgrunnlag.

Utvalget oppfordrer på side 232 til at det "legges til rette for at saksbehandlerne i regionene har tilgang til alle adopsjonssaker elektronisk, uavhengig av regionsforankring. Dette av hensyn til likebehandlingsprinsippet og under forutsetning av at personvern hensyn ivaretas". FAD er av den oppfatning at den enkelte saksbehandler ikke har behov for tilgang til personidentifiserbare

opplysninger om annet enn egne saker. At alle de regionale saksbehandlerne skal ha tilgang til alle adopsjonssaker, betyr at hver av disse vil ha tilgang til store mengder overskuddsinformasjon. I adopsjonssaker som gjør krav på detaljerte, sensitive opplysninger, bør det etter FADs mening tas i bruk tilgangskontrollsystemer som kun gir den enkelte saksbehandler tilgang til egne saker, samt eventuelt strukturerte aidentifiserte opplysninger i andre saker. Alternativt kan det tenkes at et presedensregister er tilstrekkelig for å ivareta saksbehandlers innsikt i bredden av adopsjonssakene.

Når det gjelder adoptivbarnets rett til innsyn i egen sak, stiller FAD spørsmål ved om det er nødvendig for barnet å ha krav på innsyn i hele adopsjonssaken, slik det foreslås i endringen til adopsjonsloven § 12. Slik det er i dag, har den adopterte kun innsyn i opplysninger om de biologiske foreldrenes identitet i henhold til adopsjonsloven § 12. Vi vil imidlertid peke på at den foreslåtte endringen i § 12, slik at barnet får rett til "innsyn i adopsjonssaken", vil kunne åpne for innsyn i svært sensitive opplysninger om *adoptivforeldrene* og andre som ble innhentet ved avgjørelsen av adopsjonssøknaden. Dette er informasjon som ingen av oss har krav på å få om våre foreldre, enten de er biologisk eller ikke. En slik ordlyd vil derfor kreve en egen legaldefinisjon av "adopsjonssaken" som hindrer at barnet får innsyn i saken ut over informasjon om de biologiske foreldrene og ev. opplysninger om barnet fra tiden før adopsjonen.

Adopsjon av barn med samisk kulturbakgrunn

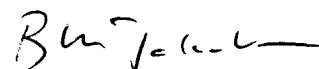
NOU 2009: 21 omtaler noen av de utfordringer som kan knyttes til adopsjon av barn med samisk kulturbakgrunn, og adopsjon av barn fra nasjonale minoriteter. Vi vil påpeke at i forbindelse med slike nasjonale adopsjoner må det tas særlig hensyn til barnets språk, kultur og sosiale miljø. Dette følger bl.a. av Konvensjonen om barnets rettigheter.

Vi antar at det bør utvikles og sikres særskilte rutiner ved nasjonale adopsjoner for å innarbeide hensyn til barnas kulturelle og språklige bakgrunn, slik at dette kan praktiseres som en rett for de barna dette gjelder.

Barnevernets utviklingssenter i Nord-Norge har et spesielt ansvar for forskning og utvikling av barnevern i samisk kontekst. Der er det bl.a. under utarbeidelse en veileder: "*Kulturorientert praksis, en veileder*" av Else M. Boine, som handler om arbeidet med kulturorientert barnevernsarbeid og tiltak.

Vi antar at det er behov for mer kunnskap og forskning når det gjelder adopsjon av samiske barn og barn fra nasjonale minoriteter. Målet må være en best mulig kunnskapsbasert praksis på dette feltet.

Med hilsen

for Marianne Hauan Molstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Anne Kristine Hage
rådgiver